

Sygn. akt III A Ua 1989/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 20 lutego 2014 r.

Sąd Apelacyjny we Wrocławiu

Wydział III Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Ireneusz Lejczak
Sędziowie:	SSA Elżbieta Kunecka SSA Jacek Witkowski (spr.)
Protokolant:	Karolina Sycz

po rozpoznaniu w dniu 20 lutego 2014 r. we Wrocławiu

sprawy z wniosku (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W.

przy udziale zainteresowanego J. O.

o wydanie zaświadczenia w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych

na skutek apelacji (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W.

od wyroku Sądu Okręgowego Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych we Wrocławiu

z dnia 27 czerwca 2013 r. sygn. akt VIII U 2169/11

I. oddala apelację,

II. zasądza od wnioskodawcy na rzecz strony pozwanej kwotę 120,- złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym.

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 czerwca 2013 r., sygn. akt VIII U 2169/11, Sąd Okręgowy we Wrocławiu w pkt. I oddalił odwołanie (...) Sp. z o.o. z siedzibą we W. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. z dnia 26.09.2011 r., którą organ rentowy odmówił wydania wnioskodawcy (...) Sp. z o.o. zaświadczenia dotyczącego ustawodawstwa właściwego potwierdzającego, że zainteresowany J. O. w okresie wykonywania pracy na terytorium Francji od 28.02.2011 r. do 17.04.2011 r. podlega polskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych. W pkt. II zasądził od

wnioskodawcy na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział we W. kwotę 60,- złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Rozstrzygnięcie Sąd wydał w oparciu o następująco ustalony stan faktyczny sprawy:

(...) Sp. z o.o., posiadający siedzibę i prowadzący działalność w Polsce oraz za granicą, zajmuje się wyszukiwaniem miejsc pracy i pozyskiwaniem pracowników, współpracując z przedsiębiorcami we Francji i w Polsce, delegując im określoną liczbę pracowników. Administracja wnioskodawcy, a także kadry, księgowość i marketing prowadzone są w Polsce. Znaczna większość dochodów spółki z 2011 roku uzyskiwana była za granicą, tam też zatrudniona była znaczna większość pracowników - około 2/3.

W dniu 25.02.2011 r. zainteresowany J. O., zamieszkały na stałe w Polsce, zawarł z wnioskodawcą umowę o pracę na czas określony od dnia 28.02. 2011 r. do 17.04.2011 r. W ramach umowy o pracę zainteresowany wykonywał w pełnym wymiarze czasu pracy pracę stolarza aluminium na rzecz i pod kierownictwem firmy (...) S.A.S. z siedzibą na terenie Francji. Wynagrodzenie określone zostało na 550,- euro brutto miesięcznie. Dieta za wykonywanie zadania służbowego poza stałym miejscem pracy określona została na 45,- euro za dzień.

Zainteresowany bezpośrednio przed dniem rozpoczęcia zatrudnienia na terytorium Francji nie podlegał przez miesiąc ustawodawstwu polskiemu w zakresie zabezpieczenia społecznego – ostatnie zatrudnienie ustało z dniem 29.08.2010 r. Wcześniej, w okresie od dnia 13 sierpnia 2007 r. do dnia 21 grudnia 2007 r., był on zatrudniony na stanowisku monter a fasad w firmie (...) Sp. z o.o.

Wnioskodawca złożył do ZUS wnioski o poświadczenie dokumentu o ustawodawstwie właściwym (formularz A1) dla zainteresowanego w związku z czasowym wysłaniem do pracy na terytorium Francji. Decyzją z dnia 26.09.2011 r. roku organ rentowy odmówił wydania wnioskodawcy zaświadczenia dotyczącego ustawodawstwa właściwego potwierdzającego, że zainteresowany J. O. w okresie wykonywania pracy na terytorium Francji od 28.02.2011 r. do 17.04.2011 r. podlegał polskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych.

W tak ustalonym stanie faktycznym sprawy, Sąd orzekł, że odwołanie wnioskodawcy nie zasługiwało na uwzględnienie. W uzasadnieniu wyroku Sąd wskazał, że zgodnie z art. 11 ust. 2a rozporządzenia Parlamentu i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29.04.2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (Dz. Urz. UE nr L 166 z 30.04.2004r.), osoba wykonująca w państwie członkowskim pracę najemną lub pracę na własny rachunek podlega ustawodawstwu tego państwa członkowskiego. W myśl jednak art. 12 ust. 1 cytowanego rozporządzenia osoba wykonująca działalność jako pracownik najemny w państwie członkowskim w imieniu pracodawcy, który tam normalnie prowadzi działalność, a która jest delegowana przez tego pracodawcę do innego państwa członkowskiego do wykonywania pracy w imieniu tego pracodawcy, nadal podlega ustawodawstwu pierwszego państwa członkowskiego, pod warunkiem, że przewidywany czas takiej pracy nie przekracza 24 miesięcy i że osoba ta nie jest wysłana, by zastąpić inną osobę. Stosownie do art. 14 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 987/2009 z dnia 16.09.2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia nr 883/2004 (Dz. Urz. UE nr L 284 z 30.04.2009 r.) osoba, która wykonuje działalność jako pracownik najemny w państwie członkowskim w imieniu pracodawcy, który normalnie tam prowadzi swoją działalność, a która jest delegowana przez tego pracodawcę do innego państwa członkowskiego, oznacza także osobę zatrudnioną w celu oddelegowania jej do innego państwa członkowskiego pod warunkiem, że osoba ta bezpośrednio przed rozpoczęciem zatrudnienia podlega już ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma jej pracodawca. Zgodnie z postanowieniami Decyzji A2 Komisji Administracyjnej d/s Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego z dnia 12.06.2009 r. dotyczącej wykładni art. 12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 w sprawie ustawodawstwa mającego zastosowanie do pracowników delegowanych i osób wykonujących pracę na własny rachunek tymczasowo pracujących poza państwem właściwym (Dz. Urz. UE nr C 106/2 z 24.04.2010 r.) wymóg, do którego odnoszą się słowa „bezpośrednio przed rozpoczęciem zatrudnienia”, można uważać za spełniony, jeśli dana osoba podlega przez co najmniej miesiąc ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym pracodawca ma swoją siedzibę.

Przepisy powyższe jednoznacznie stanowią, iż zasadą jest podleganie ustawodawstwu tego państwa, w którym praca jest wykonywana. Wyjątkiem zaś od powyższej zasady jest podleganie ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym pracodawca ma siedzibę, w sytuacji delegowania pracownika przez pracodawcę do innego państwa członkowskiego, pod warunkiem, iż czas takiej pracy nie przekracza 24 miesięcy i osoba ta nie jest wysłana, by zastąpić inną osobę. Wyjątek ten znajdzie również zastosowania do osoby, która została zatrudniona właśnie w celu delegowania jej do innego państwa członkowskiego. Aby jednak, mimo wykonywania pracy na terenie innego państwa członkowskiego, utrzymać ustawodawstwo państwa, w którym pracodawca normalnie prowadzi swoją działalność, musi zostać spełniony warunek legitymowania się pracownika co najmniej miesięcznym stażem podlegania ubezpieczeniom społecznym w tym państwie bezpośrednio przed rozpoczęciem zatrudnienia. Nie ulega w niniejszej sprawie wątpliwości, iż umowa o pracę pomiędzy wnioskodawcą, posiadającym siedzibę w Polsce, a prowadzącym działalność zarówno w Polsce jak i za granicą (głównie we Francji) a zainteresowanym, została zawarta w celu oddelegowania zainteresowanego do pracy w innym państwie członkowskim - we Francji. Istotą niniejszej sprawy było zatem ustalenie, czy został spełniony wymóg podlegania zainteresowanego przez co najmniej miesiąc bezpośrednio przed rozpoczęciem zatrudnienia ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym pracodawca normalnie prowadzi swoją działalność, aby można było ustalić ustawodawstwo polskie jako właściwe odnośnie okresu pracy świadczonej przez zainteresowanego we Francji.

Z poczynionych przez Sąd ustaleń faktycznych wynika wyraźnie, iż zainteresowany nie podlegał ubezpieczeniom społecznym w Polsce przez co najmniej miesiąc bezpośrednio przed podjęciem pracy na podstawie przedmiotowej umowy o pracę. Na marginesie jednak zauważyć należy, iż nawet gdyby zainteresowany takiemu ubezpieczeniu podlegał, to nie pozwoliłoby to jednak na utrzymanie względem niego ustawodawstwa polskiego jako właściwego z uwagi na to, iż przepisy powyższe mówią o utrzymaniu ustawodawstwa kraju, w którym pracodawca normalnie prowadzi swoją działalność.

W niniejszej sprawie natomiast nie można stwierdzić, aby normalna działalność wnioskodawcy prowadzona była w Polsce. Biorąc pod uwagę zgromadzony w sprawie materiał dowodowy, jak i fakty znane Sądowi z urzędu, tj. z innych spraw toczących się z odwołań wnioskodawcy, bezdyskusyjnym jest, iż w spornym okresie, tj. w 2011 r., spółka prowadziła swoją działalność przede wszystkim na terenie Francji, a w niewielkim jedynie stopniu na terenie Polski. Średnie obroty spółki za granicą wynosiły bowiem około 82-86%, zaś w kraju około 14-18%. Za granicą również zatrudniona była znaczna większość pracowników. Dlatego też uznać należało, iż ustawodawstwem właściwym dla normalnego prowadzenia działalności wnioskodawcy było ustawodawstwo francuskie.

W tym stanie rzeczy, wobec ustalenia, iż nie zostały spełnione przesłanki do ustalenia ustawodawstwa polskiego jako właściwego dla okresu pracy zainteresowanego we Francji od 28.02.2011 r. do 17.04.2011 r., a tym samym do wystawienia stosownego zaświadczenia A1 w tym zakresie, Sąd na mocy art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. oddalił odwołanie.

Orzeczenie o kosztach, zawarte w II punkcie wyroku, Sąd wydał w oparciu o art. 98 k.p.c. oraz § 6 pkt 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28.09.2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej z urzędu.

Z wyrokiem nie zgodził się wnioskodawca zaskarżając wyrok w całości i zarzucając mu:

I. naruszenie prawa materialnego, tj.: art. 12 ust. 1 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 z dnia 29 kwietnia 2004 r. w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (dalej: rozporządzenie 883/2004 lub rozporządzenie podstawowe) w związku z art. 14 ust. 2 rozporządzenia Parlamentu i Rady (WE) nr 987/2009 z dnia 16 września 2009 r. dotyczącego wykonywania rozporządzenia (WE) nr 883/2004 w sprawie koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego (dalej: rozporządzenie 987/2009 lub rozporządzenie wykonawcze), poprzez:

-.

- błędną wykładnię przesłanki wyrażonej w art. 14 ust. 1 rozporządzenia nr 987/2009 wymagającej „bezpośredniego przed rozpoczęciem zatrudnienia podlegania ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma jej pracodawca”, a co za tym idzie niezastosowanie powołanych przepisów,
- błędną wykładnię, w wyniku której Sąd I instancji dokonał rozszerzającej interpretacji przesłanek określonych w art. 14 ust. 2 rozporządzenia 987/2009, czego konsekwencją było przyjęcie przez Sąd I instancji, iż wnioskodawca nie prowadził w spornym okresie normalnej działalności na terenie Polski, a zainteresowany w niniejszej sprawie nie podlegał polskiemu ustawodawstwu w zakresie zabezpieczenia społecznego,
- decyzji Komisji Administracyjnej d/s Koordynacji Systemów Zabezpieczenia Społecznego nr A2 z dnia 12 czerwca 2009 r. dotyczącej interpretacji art. 12 rozporządzenia 883/2004 (dalej: decyzja nr A2) poprzez jej błędną wykładnię, w wyniku której przyjął, iż wysokość osiągniętego obrotu stanowi kryterium decydujące do uznania, czy wnioskodawca prowadził w spornym okresie normalną działalność na terenie Polski;

II. naruszenie przepisów postępowania, tj.: art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie dowolnej, a nie swobodnej oceny dowodów w sposób pozbawiony wszechstronności w odniesieniu do okoliczności, czy wnioskodawca prowadził w spornym okresie normalną działalność na terenie Polski.

Wobec tak przedstawionych zarzutów strona apelująca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie w całości roszczeń wnioskodawcy zawartych w odwołaniu, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania oraz zwrot kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja nie zasługuje na uwzględnienie.

Spór w sprawie wymagał ustalenia, czy organ rentowy zasadnie stwierdził, że zainteresowany J. O. podlegał francuskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych oraz, czy zasadnie odmówił wydania wnioskodawcy zaświadczenia, że w okresie od 28.02.2011 r. do 17.04.2011 r. zainteresowany podlegał polskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych.

W pierwszej kolejności wskazać należy, że w sprawie zastosowanie znajdują przepisy rozporządzenia Parlamentu i Rady (WE) nr 883/2004 oraz rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady nr 987/2009.

W przypadku pracowników najemnych generalną regułą jest podleganie systemowi zabezpieczenia społecznego tylko jednego kraju, w którym jest świadczona praca (lex loci laboris). Taka konkluzja wypływa z dyspozycji art. 11 ust. 2a rozporządzenia nr 883/2004, który stanowi, że osoba wykonująca w państwie członkowskim pracę najemną lub pracę na własny rachunek, podlega ustawodawstwu tego państwa członkowskiego.

Zgodnie jednak z art. 12 ust. 1 powołanego rozporządzenia, osoba wykonująca działalność jako pracownik najemny w państwie członkowskim w imieniu pracodawcy, który tam normalnie prowadzi działalność, a która jest delegowana przez tego pracodawcę do innego państwa członkowskiego do wykonywania pracy w imieniu pracodawcy, nadal podlega ustawodawstwu pierwszego państwa członkowskiego, pod warunkiem, że przewidywany czas takiej pracy nie przekracza 24 miesięcy i że osoba ta nie jest wysłana, by zastąpić inną osobę.

W szczegółowych uregulowaniach dotyczących art. 12 i art. 13 rozporządzenia nr 883/2004, zawartych w rozporządzeniu nr 987/2009 dotyczącego wykonywania rozporządzenia nr 883/2004, w art. 14 ust. 1 i 2 wskazano, że sformułowanie zawarte w art. 12 ust. 1 rozporządzenia podstawowego – „osoba, która wykonuje działalność jako pracownik najemny w państwie członkowskim w imieniu pracodawcy, który normalnie prowadzi tam swoją działalność, a która jest delegowana przez tego pracodawcę do innego państwa członkowskiego”, oznacza także osobę zatrudnioną w celu oddelegowania jej do innego państwa członkowskiego, pod warunkiem, że osoba ta

bezpośrednio przed rozpoczęciem zatrudnienia podlega już ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma jej pracodawca. Zgodnie z postanowieniem Decyzji A2 Komisji Administracyjnej d/s Koordynacji Systemów Zabezpieczenia społecznego z dnia 12 czerwca 2009 r., dotyczącej wykładni art. 12 rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (WE) nr 883/2004 w sprawie ustawodawstwa mającego zastosowanie do pracowników delegowanych i osób wykonujących pracę na własny rachunek tymczasowo pracujących poza państwem właściwym (Dz.Urz. UE nr C 106/2 z 24 kwietnia 2010 r.), wymóg, do którego odnoszą się słowa „bezpośrednio przed rozpoczęciem zatrudnienia” można uważać za spełniony, jeśli dana osoba podlega przez co najmniej miesiąc ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym pracodawca ma swoją siedzibę.

W ust. 2 natomiast wyjaśniono, że sformułowanie z art. 12 ust. 1 rozporządzenia podstawowego – „który normalnie tam prowadzi swą działalność” odnosi się do pracodawcy zazwyczaj prowadzącego znaczną część działalności, innej niż działalność związana z samym zarządzaniem wewnętrznym na terytorium państwa członkowskiego, w którym ma swoją siedzibę, z uwzględnieniem wszystkich kryteriów charakteryzujących działalność prowadzoną przez dane przedsiębiorstwo. Kryteria te muszą zostać dopasowane do specyficznych cech każdego pracodawcy i do rzeczywistego charakteru prowadzonej działalności.

Mając powyższe na uwadze wskazać należy, iż decyzja organu rentowego, odmawiająca wnioskodawcy wydania zaświadczenia dotyczącego ustawodawstwa właściwego potwierdzającego, że zainteresowany J. O. w okresie wykonywania pracy na terytorium Francji od 28.02.2011 r. do 17.04.2011 r., podlega polskiemu ustawodawstwu w zakresie ubezpieczeń społecznych, jest prawidłowa, z przyczyn leżących po stronie zainteresowanego. Jak bowiem wynika z przytoczonych przepisów, zainteresowany, by nadal podlegać ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych musi spełniać określone warunki. W szczególności musi bezpośrednio przed rozpoczęciem zatrudnienia podlegać ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym siedzibę ma jej pracodawca (w tym przypadku ustawodawstwu polskiemu), przy czym wymóg, do którego odnoszą się słowa „bezpośrednio przed rozpoczęciem zatrudnienia” można uważać za spełniony, jeśli dana osoba podlega przez co najmniej miesiąc ustawodawstwu państwa członkowskiego, w którym pracodawca ma swoją siedzibę.

Zainteresowany warunków tego nie spełnił, ponieważ jak wynika z ustaleń Sądu Okręgowego, niekwestionowanych przez wnioskodawcę, zainteresowany w okresie miesiąca poprzedzającego czas delegacji do pracy, nie podlegał ubezpieczeniu społecznemu według ustawodawstwa polskiego. Ostatnie zatrudnienie ustąpiło z dniem 29.08.2010 r., wcześniej, w okresie od dnia 13 sierpnia 2007 r. do dnia 21 grudnia 2007 r. był on zatrudniony na stanowisku monterów fasad w firmie (...) Sp. z o.o. Oznacza to, że zainteresowany nie spełniał warunku niezbędnego do ustalenia jego podlegania w okresie oddelegowania ustawodawstwu polskiemu w zakresie ubezpieczeń społecznych, określonych w art. 12 ust. 1 rozporządzenia nr 883/2004 i art. 14 ust. 1 rozporządzenia nr 987/09. Okoliczności te świadczą o nieistnieniu po stronie wnioskodawcy przesłanek warunkujących wydanie zaświadczenia A1, potwierdzającego objęcie pracownika delegowanego krajowym systemem ubezpieczeń społecznych. Jednocześnie nie można się zgodzić z argumentacją strony apelującej, że pojęcie „podleganie ustawodawstwu polskiemu” nie oznacza podlegania przez pracownika ubezpieczeniu społecznemu. Z taką argumentacją nie sposób się zgodzić, albowiem w rozumieniu proponowanym przez stronę apelującą każdy obywatel polski podlegałby jej ustawodawstwu, a tym samym automatycznie należałoby objąć pracownika ubezpieczeniem (w tym ubezpieczeniem społecznym) Państwa delegującego. Takie rozumienie rozporządzenia nr 883/2004 stanowi jego wyraźną nadinterpretację. Zwrócić należy uwagę, że rozporządzenie to ma na celu uregulowanie zasad podlegania ubezpieczeniu społecznemu pracownika, a tym samym, w takim kontekście należy dokonywać interpretacji stosowanego prawa.

Z powyższych względów, wobec uznania, że apelacja wnioskodawcy jest niezasadna, Sąd Apelacyjny oddalił ją na podstawie art. 385 kpc.

Orzeczenie w przedmiocie kosztów zawarte w pkt II wyroku Sąd wydał w oparciu o treść art. 98 kpc z uwzględnieniem przepisów rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów pomocy prawnej udzielonej przez radcę prawnego z urzędu (Dz.U. Nr 163, poz. 1349 z późn zm.). Stawka minimalna w sprawach cywilnych, ze stosunku pracy i ubezpieczeń

społecznych na etapie postępowania apelacyjnego wynosi 120,- zł, i taką też kwotę Sąd zasądził na rzecz organu rentowego, uznając, że odpowiada ona nakładowi pracy poniesionemu przez jego pełnomocnika.